

Kone na betóne alebo Parkour po slovensky

Život sa skladá z prekážok a výziev – prekonávať ich znamená vyvíjať sa, tvrdí parkourista - filozof Sébastien Foucan.

Kde iní vidia prekážku, oni vidia cestu. Pri náhodnom stretnutí si ich hravo pomýlite so samovrahmi. „Nemáme na čele napísané, že sme parkouristi,“ hovorí Viktor Klimo zo slovenského združenia Le Parkour.

Denisa Doričová, snímky archív

V sobotu popoludní posedáva pri nitrianskom Divadle Andreja Bagara skupinka bližšie neidentifikovateľných ľudí, ktorí ešte evidentne neprekročili tridsiatku. Mohli by byť skalolezcami aj skejtbordistami – kýmkoľvek. Okrem športového obľebenia a niekoľkých chráničov však nemajú nič, čo by ich radilo k spomenutým komunitám. Keď sa začnú prehábať do polôh, ktoré vidávame v cirkusoch, zoskakujú z dvojmetrovej výšky do kotúľov, obyčajný smrteľník si s láskou zaspomína na žienky základnej školy.

Kreatívni mestskí chodci

Podstatou športu s názvom parkour je sloboda pohybu. Cieľom parkouristu je čo najpriamejší, najrýchlejší a najefektívnejší presun z miesta A do miesta B. Originálny francúzsky názov parkouru – l'art de déplacement – v doslovnom preklade znamená umenie presunu.

Zo slovníka parkouristu

Free run	– anglický názov pre parkour
Traceur	– bežec
PK	– skratka pre parkour
Crew	– skupina, ktorá spolu trénuje
Flow	– prekonávanie siete prekážok súvislým pohybom
360 wall hop/360 wall grab	– rozbehnutie oproti stene, následné odrazenie sa od nej s otočkou o 360°, ukončené zachytením sa o vrch steny
Aerial	– mlynské koleso bez dotyku rúk so zemou
Back flip	– salto vzad
Barani	– salto vpred s otočkou o 180 stupňov, traceur pristane v pozícii protilahlej tej, z ktorej vychádzal
Cat leap	– skok cez priepasť, traceur pristane na protilahlej stene, zachytený o jej vrchnú hranu, nohy zmeriujú dopad
Drive roll	– skok ukončený kotúľom vpred, prvá sa zeme dotýka ruka, potom rameno
Gainer	– salto vzad uskutočnené z pohybu
Monkey vault	– traceur sa rukami dotýka prekážky a prehnane cez ňu nohami
Precision jump	– skok znožom na malé vyhradené miesto, napríklad na hranu zábradlia
Tic-tac	– šikmý rozbeh oproti stene, výbeh, po niekoľkých krokoch prudký odraz späť na zem
Wall flip	– bežec sa rozbehne oproti stene, vybehne po nej, pohyb ukončí back flipom a dopadne znožom na zem
Wall run	– beh po stene alebo inej kolmej ploche

„Parkouristi sa vždy usilujú nájsť novú, nevyšliapanú cestu, rutina tu nemá miesto,“ vysvetľuje Viktor Klimo. Podobne ako väčšina Slovákov aj on sa k tomuto športu dostal prostredníctvom televízie. Pred dvoma rokmi videl francúzsky film o parkoure – o pár mesiacov už zakladal domáci portál a klub.

Vďaka médiám sa parkour v ostatných rokoch šíri po celom svete. Známe sú amatérske aj profesionálne filmy (*Oksok č. 13* alebo *Yamakasi* sme mohli vidieť aj u nás), v ktorých skupiny mladíkov kaskadérskym spôsobom brádzia mestom. Tento výsledný presun po vytýčenej trase (flow) je náročný. Väčšina stretnutí (street jamov), vrátane toho nášho, preto spočíva v príprave, nacvičovaní čiastkových trikov, akými sú prekonanie steny, beh na presnosť, preskoky, saltá...

Parádne kone

Na Slovensku je dnes parkurová skupina prakticky v každom väčšom meste. Viktor Klimo nedávno založil spolu s ďalšími siedmimi parkouristami prvý profesionálny akčný tím Slovak Extreme (SX). Plánujú ďalej rozvíjať svoj šport, organizovať stretnutia a bezpečne trénovať záujemcov. V Nitre sa už dohodli s Univerzitou Konštantína Filozofa na prenájme telocvične. Začínajú s tréningami pre

verejnosť. Zatiaľ zadarmo, neskôr budú inkasovať symbolickú sumu.

Klimo je manažérom tímu, oficiálnou známku zasa nepísaný guru skupiny Vlado Zlatoš (25), majiteľ trénerskej licencie. Štyri roky sa súťažne venoval zápaseniu vo voľnom štýle, absolvoval telesnú výchovu na nitrianskej univerzite, chystá sa podniknúť so zdravou výživou. Skupina ho evidentne rešpektuje. Kombináciou zjavu budhistického mnícha a prejavu stoického filozofa pôsobí ako novodobý priekopník kalokagatie. Na trávniku pred divadlom akoby mimochodom ukazuje jeden z cvikov. Otočka o 360 stupňov z odrazu z miesta bez kontaktu so zemou pôsobí v jeho predvedení ako najprirodzenejší pohyb sveta. V skutočnosti jej predchádza niekoľkomesačný tréning v telocvični.

Sám proti sebe

Ďalší členovia SX, vrátane dvoch dievčat, sú tínedžeri. Študujú na stredných školách. Každý z nich sa pred parkourom aktívne venoval inému športu. Plávanie, kanoistika, futbal... Niektorí plánujú kariéru filmových kaskadérov. Dvaja (Peter Szabó a Viktor Bugárty) už stáli na divadelných doskách – v predstavení Jána Ďurovčika *Slovak Street Session* hrajú samých seba.

Dievčatá sú medzi parkouristami zriedkavým javom a Vlado Zlatoš priznáva, že v tomto prípade tak trochu manažérskym ťahom, imidžovou záležitosťou. Sám oslovil gymnastku a bývalú tanečnicu scény, aby sa pridali ku skupine.

V každom prípade sa SX-sáci bez rozdielu pohlaví navonok hlásia k pravej filozofii parkouru. Vraj sa mu nevenujú pre uspokojenie vlastných exhibicionistických chůtok, ale preto, že chcú prekonávať samých seba, svoje limity a bloky.

Skupina tak podľa Viktora Klima spĺňa iba úlohu praktického doplnku. „Trénovať v kolektíve je výhod-

nejšie – človek je sociálne zviera. Skupina povzbudí, keď niekto pozná cvik, ale má mentálny blok urobiť ho v teréne, alebo naopak, ak má niekto veľké oči, hrnie sa do vecí, ktoré nezvláda, ostatní ho zbrzdia.“ V konečnom dôsledku však každý drie sám za seba, rieši svoje strachy. Ak má človek dostatočnú sebadisciplínu, pokojne môže robiť parkour sám.

Neskúšajte to!

Dnes členovia SX popri klasickom street jame pripravujú aj propagačný materiál. Pri tej príležitosti si na seba navliekli „kroj“ – červené trička s logom. Okolo korčuľujúci, o niečo mladší obyvateľ ulice, z nich nespúšťa oči. Keď sa jeho staršie vzory rozcvičujú alebo sa kvôli katalógovým fotografiám liepajú na skulptúry v parku, skúša to tiež. Keď vylezuť na strechu neďalej kaviarne, aby zapózovali s „vetrom vo vlasoch“ a ramenom žeriaru za chrptom, tvrdohlavo čaká na ich návrat.

Práve deti a mladšie ročníky sa však často vrhajú do vecí, na ktoré jednoducho nemajú. Bežné úrazy, ako škrabnutia či odreniny, sa stávajú z nesústredenosti, ak človek zanedbá strečing alebo urobí malú chybu. Väčšie zranenie zvyčajne nepríčiní prehnané sebadomie a precenenie vlastných schopností. Známe sú aj úmrtia. Keď vo Francúzsku kiná distribuovali film *Yamakasi* o prvej parkurovej skupine na svete, dvaja Parížania sa na druhý deň vybrali na miesta, kde sa dej odohrával. Pokúsili sa o skok, ktorý videli na plátne – ani jeden neprežil. Podobným prípadom sa parkouristi snažia predchádzať osvetou.

Extreme bez extrémov

Napriek prvému zdaniu a spomenutým úrazom parkour nepatrí medzi tzv. extrémne športy. „Výraz extrémny je len populárnou nálepkou, ktorú mu nanútili médiá,“ tvrdí Klimo. Základom parkouru je akrobacia, gymnastika, bojové umenia, a tie naozaj nie sú extrémne. Zdravým rozumom a dodržiavaním bezpečnostných pravidiel sa riziko minimalizuje. Parkouristi pri presunoch mestom rešpektujú svoje prírodné aj architektonické prekážky, usilujú sa nepoškodiť ich.

Napríklad, keď skáču z budovy Divadla Andreja Bagara, majú na to povolenie technického riaditeľa. Z času na čas náhodný pozorovateľ privolá na záhadnú tľupu políciu, tieto konflikty sa však zvyčajne končia dohodou. „Aj policajti je len človek,“ ubezpečuje Klimo. Muži zákona im vraj zvyčajne odporúčajú, aby si dávali pozor, a bez ďalších pripomienok odídu. Viktor Klimo nepopiera, že jeho tím dokáže pripraviť aj exhibíciu, ktorá bude, takpovediac, na hrane. Podobné predstavenia však verejnosť uvidí nanajvýš na komerčných akciách a prehliadkach, v meste zostanú opatrní. Zákony džungle na tieto „zveri“ neplatia.

Back flip

Precision jump

Cat leap

One-handed vault

Parkourista v pokoji

Z histórie

Základom parkouru je útek, rýchla a priama cesta cez prekážky. Aj keď parkouristi hrdlo hovoria, že tento šport existuje odkiaľkoľvek, pretože ľudia už v pravku utekali pred mamutmi, jeho dnešnú podobu mu dal Francúz David Belle s priateľom z detstva Sébastienom Foucanom. Belle otec bojoval vo Vietname, absolvoval teda vojenský výcvik, ktorého súčasťou bol aj útek pred nepriateľom. Svoje schopnosti ďalej rozvíjal v neskoršom zamestnaní – bol hasič. Foucan s Bellom dali týmto zručnostiam charakter zábavy. V 80. rokoch založili prvú, dnes už legendárnu parkurovú skupinu Yamakasi. Foucan, silne ovplyvnený ázijskou filozofiou, si neskôr vytvoril vlastnú cestu – metódu učenia založenú na autonómii, hre a pozitívnej energii. Parkour rozvíja fyzickú aj psychickú stránku človeka. Kombinuje viacero športov: skalolezectvo, bojové umenia, akrobáciu, gymnastiku... Jeho cieľom je pohybovať sa v akomkoľvek priestore a prekonávať prekážky čo najplynulejším a najestetickým štýlom.